

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/376/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4215218620
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:4215218620.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Pribulu a sudcov JUDr. Borisa Minksa a JUDr. Olivera Kolenčíka, v právnej veci žalobcu: V. D., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom L. F. č. XXXX, proti žalovanému: Profi Credit Slovakia s.r.o., so sídlom Bratislava, ul. Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková s.r.o., so sídlom Bratislava, ul. Kubániho 16, o určenie neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 7. júna 2017, č. k. 14C/639/2015-66, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalobcovi voči žalovanému nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1.1. Okresný súd Komárno (do 30.6.2016 ako súd prvého stupňa v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ďalej len „OSP“ a od 1.7.2016 ako súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozsudkom zo dňa 7. júna 2017, č. k. 14C/639/2015-66 určil, že dohoda o zrážkach zo mzdy č. XXXXXXXXXX C. dňa 6.2.2014 uzatvorená medzi stranami sporu je neplatná.

1.2. Žalobcovi nepriznal náhradu trov konania.

2. V odôvodnení rozsudku poukázal na to, že žalobca sa žalobou podanou na Okresnom súde Komárno dňa 27.10.2015 domáhal určenia neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy č. XXXXXXXXXX zo dňa 6.2.2014 uzatvorenej medzi stranami sporu. Podanú žalobu skutkovo odôvodnil tým, že so žalovaným uzavrel dňa 6.2.2014 zmluvu o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej mu bol poskytnutý úver 1.500 eur. Tento úver sa zaviazal splatiť v mesačných splátkach po 80,37 eur. Na zabezpečenie záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy o revolvingovom úvere strany sporu dňa 6.2.2014 uzatvorili dohodu o zrážkach zo mzdy v zmysle Občianskeho zákonníka. Túto dohodu považoval za neplatnú a preto podal žalobu na súd. Mal za to, že uzavretá dohoda o zrážkach zo mzdy neobsahuje riadne označenie pohľadávky a výšku dohodnutých zrážok, keď uzavretá dohoda o zrážkach zo mzdy obsahuje len možné spôsoby vzniku pohľadávky. Takéto vymedzenie zabezpečovanej pohľadávky považoval za neurčité, a teda vychádzajúc z ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka za neplatné. Veriteľ nie je vo vzťahu k spotrebiteľovi v pozícii nadriadenosti a neprislúcha mu jednostranne určovať, aké pohľadávky a v akej výške, ktoré vzniknú v budúcnosti, sa budú realizovať formou zrážok zo mzdy v prospech veriteľa. Suma uvedená v bode I. dohody vo výške 1.500 eur bola uvedená len v súvislosti s označením budúceho poskytnutia úveru na základe žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru. Pokiaľ chcel získať úver od žalovaného, musel sa podrobiť vopred určenej a sformulovanej zmluvnej podmienke o zabezpečení pohľadávky formou dohody o zrážkach zo mzdy bez toho, aby bola

táto zmluvná podmienka s ním individuálne dohodnutá. Za neurčité považoval aj dojednanie o výške splátok v dohode o zrážkach zo mzdy, podľa ktorého ak nebude v ktoromkoľvek mesiaci vykonaná zrážka zo mzdy v dohodnutej výške, bez ohľadu na dôvod, bude zrážka v nasledujúcich mesiacoch zvýšená nad dohodnutú sumu. Uvedené dojednanie spôsobuje neprímerané zvýhodnenia dohodnutej výšky mesačnej splátky. Neprípustné navyšovanie zrážok zo mzdy nad dohodnutú sumu predstavuje obchádzanie náležitostí dohody o výške mesačných zrážok zo mzdy. Spolu s podanou žalobou žalobca doručil súdu aj návrh na nariadenie predbežného opatrenia, o ktorom rozhodol súd uznesením č.k. 14C/639/2015-13 zo dňa 24.11.2015 tak, že žalovanému a zamestnávateľovi žalobcu uložil zdržať sa výkonu zrážok zo mzdy žalobcu v zmysle uzavretej dohody o zrážkach zo mzdy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 6.2.2014 do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Predmetné uznesenie bolo na základe odvolania žalovaného uznesením Krajského súdu v Nitre č.k. 8Co/68/2016-35 zo dňa 9.3.2016 potvrdené.

3. Žalovaný uviedol, že ide o zabezpečovací prostriedok úhrady pohľadávky, ktorý je v čase vzniku zmluvného vzťahu prejavom obozretnosti každého veriteľa v záujme predchádzať situácii, aby nedochádzalo k jeho majetkovej strate spôsobenej nie len neskoršou insolventnosťou dlžníka ale najmä úmyselným porušením povinnosti plniť si svoj záväzok. Žalovaný vychádzal z ustanovení § 551 Občianskeho zákonníka, keď výšku zrážky (i zvýšenej v zmysle dohody o zrážkach zo mzdy) reguluje zákonná úprava, ako aj z ustanovení smernice Rady 93/13/EHS, v zmysle ktorých dohoda o zrážkach zo mzdy je oprávneným, legitímnym a prípustným zabezpečovacím prostriedkom.

4. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní z oznámenia veriteľa o schválení úveru dlžníkovi - zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 6.2.2014 zistil, že strany sporu uzavreli zmluvu, podľa ktorej mal byť žalobcovi poskytnutý úver vo výške 1.500 eur a tento mal byť splácaný 42 mesiacov s výškou mesačnej splátky 80,37 eura. Dátum splatnosti prvej splátky bol dohodnutý na deň 10.3.2014 a dátum splatnosti poslednej splátky na deň 10.8.2017. Splatnosť jednotlivých splátok bola dojednaná na 10. deň v mesiaci. RPMN bolo ustálené na hodnotu 69,49% pri priemernej RPMN 45,94%. Zároveň bola schválená výška revolvingu 902,92 eura, zvýšenie celkovej výšky úveru po vykonaní revolvingu v sume 902,92 eura. Mesačná splátka revolvingu bola schválená vo výške 80,37 eura. RPMN po vykonaní revolvingu bolo v tomto podaní ustálené vo výške 70,01% a úverový limit v sume 1 500 eur. Celková čiastka, ktorú mal dlžník zaplatiť bola ustálená v sume 3 375,54 eura, pri revolvingu v sume 1.928,88 eura. Tiež bola dojednaná odplata za poskytnutie služby vo výške 215,75 eura. Ročná úroková sadzba úveru bola uvedená v hodnote 70,01% a ročná úroková sadzba revolvingu v hodnote 76,21%.

5. Ďalej z dohody o zrážkach zo mzdy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 6.2.2014 uzavretej medzi stranami sporu vyplynulo, že žalovaný mal mať voči žalobcovi pohľadávku, ktorá vznikne tým, že poskytne žalobcovi na základe Žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru/Zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX čiastku vo výške 1.500 eur, v zmysle zmluvy/dodatku k zmluve má dlžník právo, aby mu v prípade riadneho splácania úveru bol poskytnutý ďalší úver v rámci tzv. revolvingov. Pohľadávky žalovaného voči žalobcovi zabezpečované touto dohodou sú tvorené úverom, vrátane prípadných všetkých revolvingov poskytnutých dlžníkovi, príslušenstvom úveru (revolvingu/ov), prípadne uplatnenými zmluvnými pokutami, nákladmi, ktoré spoločnosti preukázateľne vznikli v súvislosti s vymáhaním uvedených pohľadávok voči dlžníkovi a ďalším prípadným pohľadávkami, ktoré vzniknú na základe alebo v súvislosti so zmluvou a jej prípadných dodatkov. Na základe tejto dohody je zamestnávateľ povinný vykonávať v prospech žalovaného mesačné zrážky zo mzdy žalobcu vo výške 80,37 eura mesačne. Pokiaľ nebude v ktoromkoľvek mesiaci zrážka zo mzdy vykonaná v dohodnutej výške, ale vo výške nižšej, bude za účelom riadneho vyrovnania príslušných pohľadávok výška mesačných zrážok zo mzdy v najbližšom nasledujúcom mesiaci či mesiacoch zvýšená nad dohodnutú výšku, a to na najvyššiu prípustnú výšku v zmysle všeobecných záväzných predpisov upravujúcich rozsah zrážok zo mzdy pri výkone rozhodnutia a to všetko do doby úhrady všetkých pohľadávok v omeškaní.

6. Zistil, že žalovaný požiadal dňa 25.8.2014 zamestnávateľa žalobcu o vykonávanie zrážok zo mzdy v zmysle dohody o zrážkach zo mzdy č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 6.2.2014 uzatvorenej medzi stranami sporu. Celkový dlh ku dňu 20.8.2014 vyčíslil v sume 2.973,64 eura.

7. Napokon konštatujúc existenciu naliehavého právneho záujmu pre neisté postavenie žalobcu zdôvodnil, že dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatným právnym úkonom. Dohoda o zrážkach zo mzdy predstavuje zabezpečovací prostriedok peňažnej pohľadávky, ktorú uzatvára veriteľ s dlžníkom.

Pre platnosť dohody o zrážkach zo mzdy je nevyhnuté, aby v čase uzatvárania dohody o zrážkach zo mzdy bola zabezpečená pohľadávka presne a úplne konkretizovaná, inak by dlžník nemohol platne prejaviť vôľu uspokojiť pohľadávku veriteľa prostredníctvom uvedeného zabezpečovacieho prostriedku. Pre takúto dohodu platia všeobecné ustanovenia o právnych úkonoch (§ 34 a nasl. OZ). Dohoda musí obsahovať označenie pohľadávky, o uspokojenie ktorej ide a výšku dohodnutých zrážok. Uvedené náležitosti predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy neobsahovala. Pokiaľ ide o výšku pohľadávky, ktorá má byť zabezpečená („spoločnosť bude mať - má voči dlžníkovi pohľadávku, ktorá vznikne“), predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy opisuje len možné spôsoby jej vzniku. Vymedzenie zabezpečovanej pohľadávky v znení: „všetky revolvingy, príslušenstvo, prípadné zmluvné pokuty, náklady, ktoré žalovanému vznikli v súvislosti s vymáhaním pohľadávok a prípadne ďalšie pohľadávky žalovaného voči žalobcovi, ktoré do budúcnosti vyplynú zo zmluvy a jej prípadných dodatkov“, je neurčité a teda neplatné podľa § 37 ods. 1 OZ. Suma 1.500 eur uvedená v bode I. dohody o zrážkach zo mzdy bola uvedená len v súvislosti s označením budúceho poskytnutia úveru na základe žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru (spoločnosť poskytne dlžníkovi na základe žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru/ zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX čiastku vo výške 1 500 eur). Za neurčité súd považoval aj zmluvné dojednanie v dohode o zrážkach zo mzdy týkajúce sa výšky splátok. Podľa dohody, ak nebude v ktoromkoľvek mesiaci zrážka zo mzdy vykonaná v dohodnutej výške, bez ohľadu na dôvod, má byť zrážka v nasledujúcich mesiacoch zvýšená nad dohodnutú sumu. Neurčitosť zmluvného dojednania o výške zrážok má za následok neplatnosť dohody. Uvedené ustanovenie predstavuje jednostranné neprimerané zvýhodnenie zmluvnej strany veriteľa, ktorý má byť bezpodmienečne uspokojený aj nad dohodnutú výšku mesačnej zrážky. Nepripustné navyšovanie zrážok zo mzdy nad dohodnutú výšku predstavuje obchádzanie náležitosti dohody o výške mesačných zrážok zo mzdy. Uviedol tiež, že žalobcom predložená dohoda o zrážkach zo mzdy predstavuje formulárovú zmluvu, do ktorej obsahu žalobca ako dlžník nemohol zasahovať. Obsah dohody o zrážkach zo mzdy bol vopred určený žalovaným, čo tento v priebehu konania aj potvrdil, keď žalobca ako spotrebiteľ nemal možnosť odmietnuť zabezpečovací prostriedok poskytovaného úveru. Žalovaný tiež nepreukázal, že žalobcu poučil o následkoch uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy. Poukázal na obsah rozhodnutie Európskeho súdneho dvora v Luxemburgu - Asturcom Telecomunicacione C-40/08.

8. Svoje rozhodnutie prvoinštančný súd právne odôvodnil podľa ustanovení § 2 písm. a/, b/ a d/ zák. č. 129/2010 Z.z., § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS, § 2 ods. 2, § 3 ods. 1, § 34, § 37 ods. 1, § 39, § 41, § 52, § 53 a § 551 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka.

9. O trovách konania rozhodol podľa §-u 255 ods. 1 CSP, a žalobcovi ako úspešnej strane sporu nepriznal náhradu trov konania.

10. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie, ktoré odôvodnil podľa ustanovení § 365 ods. 1 písm. b/, d/ Civilného sporového poriadku. Uviedol, že zákonná úprava výslovne určuje, že obsah právneho úkonu sa vykladá podľa § 35 Občianskeho zákonníka a až vtedy, ak na základe jeho aplikácie nie je možné odstrániť pochybnosti o obsahu (čo žalovaný v tomto prípade popiera) je možné dospieť k záveru o neurčitosti. Súd podľa odôvodnenia rozsudku sa ani len neriadil uvedeným ustanovením. Označenie pohľadávky, ktorej sa zabezpečenie týka ako určitý nárok z konkrétneho právneho vzťahu (v tomto prípade zmluvy o revolvingovom úvere s konkrétnym číslom) je z hľadiska identifikácie zabezpečenej pohľadávky dostatočne určité, pretože pohľadávku(y) nezameniteľne identifikuje z hľadiska osoby oprávnenej a povinnej, a z hľadiska určenia právneho vzťahu (právneho dôvodu) zabezpečovanej pohľadávky. Uvedenie výšky pohľadávky nieje ani v zmysle nejakej právnej normy, a ani všeobecných požiadaviek na určitosť právneho úkonu potrebné. Rovnako aj pri iných spôsoboch zabezpečenia, kedy vyčíslenie zabezpečenej pohľadávky nieje podmienkou ich platnosti. Určenie zabezpečovanej pohľadávky nemusí byť v zmysle zákonnej úpravy len číselné, ale môže byť uskutočnené každým spôsobom, na základe ktorého sa pohľadávka dá identifikovať.

11. Zároveň je z napadnutého rozsudku nepreskúmateľné, prečo súd - vzhľadom na svoje závery o nutnosti uviesť výšku pohľadávky už v čase uzavretia dohody o zrážkach zo mzdy - považuje túto za neplatnú aj pokiaľ ide o vymedzenie pohľadávky v časti úveru a teda vyslovil neplatnosť celej dohody o zrážkach zo mzdy.

12. Žalovaný napadol ako nezákonné aj závery súdu aj vo vzťahu k ustanoveniu umožňujúcemu zvýšenie zrážky nad dohodnutú sumu. Súd sa vôbec nezaoberal obsahom daného ustanovenia a príslušnej právnej úpravy, ktorá predstavuje objektívnu hranicu pre výšku zrážky zo mzdy (§ 551 Občianskeho zákonníka). Zrážka zo mzdy nemôže byť nikdy vyššia, ako určuje zákon. Pokiaľ obsah právneho úkonu odkazuje na zákonnú úpravu, a na jej základe je vždy určiteľná maximálna výška zrážky zo mzdy, potom právny úkon nie je neurčitý a ani nezrozumiteľný. Súd pri svojich záveroch opomenul, že ustanovenie § 551 ods. 1 Občianskeho zákonníka určuje, že zrážka zo mzdy nesmie byť väčšia ako je zrážka pri výkone rozhodnutia. To znamená, že za každých okolností nebude zrážka vyššia ako stanovuje právny predpis pre výkon rozhodnutia. A navyše aj ohľadne tohto ustanovenia je z napadnutého rozsudku nepreskúmateľné, prečo ho súd nepovažuje za oddeliteľnú súčasť obsahu dohody.

13. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť pre jeho vecnú správnosť.

14. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas, oprávnenou stranou konania (§ 362 CSP), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 355 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario, § 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) preskúmal rozsudok okresného súdu v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 380, § 379 CSP) napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vo výroku vecne správny potvrdil.

15. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

16. Doktrína preventívneho charakteru určovacej žaloby je svojim spôsobom zakomponovaná už v samotnej legálnej definícii pojmu „žaloba“ (§ 131), resp. pojmu „spor“ (článok I základných princípov). Podľa § 131 je žaloba legálne definovaná ako procesný úkon, ktorým sa uplatňuje právo na súdnu ochranu ohrozeného alebo porušeného práva. Ak spor vznikol z ohrozenia subjektívneho práva, uplatňuje sa právo na súdnu ochranu (v zásade) žalobou na určenie, či tu právo je alebo nie je. Ak spor vznikol z porušenia subjektívneho práva, uplatňuje sa právo na súdnu ochranu (v zásade) žalobou na plnenie. Doktrínu preventívneho charakteru a interpretačné dôsledky tejto doktríny nie je možné absolutizovať. Napokon nie je vylúčené, že za ojedinelých špecifických okolností bude mať žalobca naliehavý právny záujem na určení práva aj vtedy, ak právo už bolo porušené. Z hľadiska skúmania procesných podmienok prekážky litispendencie a prekážky rei iudicatae vykazuje osobitosti aj vzťah určovacej žaloby a žaloby na plnenie, ak je právnym dôvodom žaloby na plnenie porušenie práva, ktoré má byť deklarované určovacou žalobou. Ide o prípad, keď je určovací žalobný nárok prejudiciálnou otázkou pre žalobný nárok na plnenie. Žalobný nárok na plnenie konzumuje určovací žalobný nárok. Žaloba na plnenie vytvára preto prekážku litispendencie pre určovaciu žalobu. Rovnako platí, že rozsudok o žalobe na plnenie (tak vyhovujúci, ako aj zamietajúci) je pre určovaciu žalobu prekážkou rei iudicatae. (Števček. M, Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 500-501 s.).

17. Žalobca má naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je, alebo nie je vtedy, ak je tvrdené právo neisté alebo ohrozené za predpokladu, že vyhovujúcim určovacím rozsudkom možno túto neistotu alebo ohrozenie odstrániť. Prívlastok naliehavý chápeme tak, že právny záujem má dostatočnú intenzitu. Naliehavosť sa prejaví v tom, že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný. Naopak, naliehavosť nie je daná, ak má žalobca k dispozícii iný spôsob ochrany tvrdeného práva. Z doktríny preventívneho charakteru určovacej žaloby vyplýva, že naliehavý právny záujem (v zásade) absentuje, ak má žalobca možnosť žalovať na splnenie povinnosti. Je to tak v prípadoch, keď tvrdené právo už nie je v štádiu neistoty alebo ohrozenia, ale kedy už došlo k jeho porušeniu. (Števček. M, Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 501 s.).

18. Podľa § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.

19. Spotrebiteľskou zmluvou je podľa § 52 ods. 1 OZ každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Za spotrebiteľskú zmluvu sa považuje akákoľvek zmluva uzatvorená medzi menovanými subjektmi bez ohľadu na to, či je upravená v Občianskom alebo Obchodnom zákonníku. Množinu prípadov, v ktorých môže dôjsť k pochybnostiam, tvoria spory súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou. Pri posúdení, či uplatnený nárok so spotrebiteľskou zmluvou súvisí, treba posúdiť podľa ustanovení hmotného práva. Aj tu však musí byť súčasne naplnené kritérium, že ide o spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom. Ako príklad možno uviesť zmluvu o spotrebiteľskom úvere medzi dodávateľom a spotrebiteľom, zabezpečenú ručiteľským vyhlásením. Ak je ručiteľom fyzická osoba v zmysle § 52 ods. 4 OZ, možno aj ručiteľa považovať za spotrebiteľa a spor o nároku dodávateľa a ručiteľa považovať za súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou. Na konanie sa použijú ustanovenia § 290 až 300 CSP. Za spotrebiteľský spor možno považovať spor o akejkoľvek otázke týkajúcej sa (vyplývajúcej zo) spotrebiteľskej zmluvy, napríklad či zmluva vznikla, či je platná, či naďalej trvá, ďalej otázky výkladu obsahu spotrebiteľskej zmluvy, posúdenie nárokov z nej vyplývajúcich, ako aj nárokov z jej porušenia a iné. Za spory súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou môžu byť považované aj nároky z bezdôvodného obohatenia, nároky z mimozmluvnej zodpovednosti, nároky z nekalej súťaže a nekalých obchodných praktík, nároky zo zodpovednosti za škodu spôsobenú vadnou vecou a iné. (Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1019-1020 s.).

20. Podľa § 3 ods. 5 prvej vety zák.č. 250/2007 Z.z., o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva.

21. Podľa § 137 ods. 1 písm. d/ CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

22. Odvolací súd v prvom rade konštatuje, že žalobca mal na podaní žaloby naliehavý právny záujem vyplývajúci zo skutočnosti, že zákon legitimuje podanie žaloby spotrebiteľom v prípade porušení práv a povinností práv spotrebiteľa. Je potrebné zobrať do úvahy, že spotrebiteľ domáhajúci sa svojho práva pri podaní žaloby (v čase účinnosti OSP) oprávnene očakával, že jeho spor bude prejednaný v súlade z dovtedy platnou doktrínou týkajúcou sa určovania neplatnosti právneho úkonu v zmysle § 80 OSP. V tejto veci bola žalobcovi poskytnutá súdna ochrana predbežným opatrením a to uznesením č.k. 14C/639/2015-13 zo dňa 24.11.2015. Podstatou predbežného opatrenia bolo zdržanie sa vykonávania zrážok zamestnávateľom a uplatnenie práva na zrážky žalovaným. Podľa názoru odvolacieho súdu v prípade, ak dodávateľ uplatňuje realizáciu zrážok zo mzdy a spotrebiteľ sa domáha v zásade a vo svojej podstate zabránení takej realizácii, potom musí mať naliehavý právny záujem na vyslovení neplatnosti právneho úkonu. Ak by mal byť „výsledným produktom“ úsilia ochrany práv spotrebiteľa zdržanie sa realizácie zrážok zo mzdy, potom by predbežné opatrenie nariadené v tejto veci strácalo svoj dočasný a žalobu vyžadujúci podmienený účel.

23. Dohoda o zrážkach zo mzdy je jedným zo zabezpečovacích prostriedkov upravených Občianskym zákonníkom. Predpokladom platného dojednania je písomná forma dohody. Jej nedodržanie má za následok jej neplatnosť (§ 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Platnosť dohody o zrážkach zo mzdy z hľadiska obsahových náležitostí vyžaduje určenie oprávnenej ako aj povinnej osoby, určenie celkovej sumy, ktorá má byť zrazená. Nie je nevyhnutné (ale možné), aby dohoda obsahovala aj uvedenie výšky zrážok, ktoré sa majú vykonávať. Ak by však dohodnutá výška zrážok presahovala zákonom stanovený limit, v tejto časti je dohoda neplatná a platiteľ mzdy je povinný zraziť a poukázať veriteľovi iba sumu zodpovedajúcu právnej úprave.

24. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že prvoinštančný súd v prejednávanej veci zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na jeho podklade dospel k správnym skutkovým zisteniam a prejednávanú vec aj správne právne posúdil.

25. Vzhľadom na to, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný, pri posudzovaní predmetnej veci sa zaoberal len námietkami žalovaného uvedenými v odvolaní a procesným postupom

prvoinštančného súdu predchádzajúcim vydaniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska, či došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

26. Odvolacie námietky žalovaného napádajúceho závery súdu, že dohoda o zrážkach zo mzdy má byť v časti vymedzenej vo výroku napádaného rozsudku neplatná z dôvodu jej neurčitosti nepovažoval za dôvodné. Podľa odvolacieho súdu z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva, v čom je dohoda neurčitá. Konkrétne sa poukazuje na to, že dohoda o zrážkach zo mzdy je absolútne neplatná podľa § 37 OZ pre nedostatočne určenú výšku sumy, ktorá je predmetom dohody o zrážkach, ktorú predložil žalovaný žalobcovi ako vopred pripravenú formulárovú zmluvu a taktiež, že aj posúdenie možnosti v prípade neuhradenie stanovenej mesačnej zrážky s následným zvýšením nasledujúcej mesačnej zrážky ako neplatné, je nesprávne.

27. Dohoda o zrážkach zo mzdy č. XXXXXXXXXXXXX bola medzi žalobcom a žalovaným uzavretá v rovnaký deň ako zmluva o úvere, t. j. 6.2.2014, pričom žalobca ju podpísal ešte dňa 3.2.2014 v Komárne, teda ešte pred uzatvorením Zmluvy o revolvingovom úvere zo dňa 6.2.2014. Z uvedeného vyplýva, že už v čase vzniku zmluvy o úvere bol žalobca ako spotrebiteľ nútený uzatvoriť dohodu o zrážkach zo mzdy, pričom jej uzavretie nemohol odmietnuť, keďže jej uzavretím bolo podmienené poskytnutie úveru. Žalobca tak mal na výber, mohol dohodu o zrážkach zo mzdy buď odmietnuť, čím by si zmaril možnosť, aby mu bol úver poskytnutý, alebo zmluvu o úvere vrátane dohody o zrážkach zo mzdy podpísať, čím sa podrobil vykonávaniu zrážok zo mzdy bez možnosti akejkoľvek kontroly opodstatnenosti výšky pohľadávky. Táto podmienka aj podľa názoru odvolacieho súdu, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa - žalobcu, predstavuje tak prednostne neprijateľnú zmluvnú podmienku znevýhodňujúcu spotrebiteľa, a preto je s poukazom na ust. § 53 Občianskeho zákonníka, neplatná, hoci súd prvej inštancie neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy ustálil podľa § 37 OZ.

28. Na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku i k odvolacím námietkam žalovaného možno doplniť, že v zmysle ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, účinného v čase uzatvorenia predmetnej dohody o zrážkach zo mzdy, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. Zákonodarcu tak vymedzil všeobecnú zásadu, podľa ktorej spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať také ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (tzv. neprijateľné podmienky). To neplatí iba v prípade, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa však nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah (§ 53 ods. 2 OZ). Uvedené zásady sa vzťahujú aj na vedľajšie zmluvné ustanovenia formulárovej povahy (záložné zmluvy, dohody o ručení, dohody o zrážkach zo mzdy, rozhodcovské zmluvy a pod.).

29. Odvolací súd poukazuje na konštantnú judikatúru Súdneho dvora EÚ, (napr. rozsudky Oceáno Group Editorial a Salvat Editores C- 240/98 až C-244/98, Elisa Maria Mostaza Claro C- 168/05, Pannon GSM Zrt. C- 243/08 a vec Asturcom C- 40/08 a ďalšie), v ktorej sa zdôrazňuje, že systém ochrany zavedený Smernicou Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej aj „smernica“) vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah, a vzhľadom na predmetné nerovné postavenie jednej zo zmluvných strán čl. 6 ods. 1 uvedenej smernice stanovuje, že nekalé podmienky nie sú pre spotrebiteľa záväzné. Povaha a význam verejného záujmu, z ktorého vychádza ochrana zavedená smernicou, pritom odôvodňujú, že vnútroštátny súd má povinnosť ex offio posudzovať nekalú povahu zmluvnej podmienky, a tým vyrovnávať nerovnováhu, ktorá existuje medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, a taktiež má povinnosť zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak jej ďalšia existencia je možná bez nekalých podmienok (čl. 6 ods. 1 Smernice 93/13/EHS).

30. Je nesporné, že aj v posudzovanej veci prislúchalo súdu posúdiť, či dohodu o zrážkach zo mzdy možno kvalifikovať ako platný právny úkon, či ako neprijateľnú (nekalú) zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve uzavretej medzi stranami.

31. Dohoda o zrážkach zo mzdy zo dňa 6.2.2014 uzavretá medzi žalobcom a žalovaným vzhľadom na jej formulárove znenie nemá charakter individuálne dojednaných zmluvných ustanovení, ktorých obsah by žalobca mohol prípadne ovplyvniť (§ 53 ods. 2 OZ). Už v čase vzniku zmluvy o úvere bol žalobca ako spotrebiteľ nútený uzatvoriť dohodu o zrážkach zo mzdy, pričom jej uzavretie nemohol odmietnuť, keďže jej uzavretím bolo podmienené poskytnutie úveru. Žalobca tak mal na výber, mohol dohodu o zrážkach zo mzdy buď odmietnuť, čím by si zmaril možnosť, aby mu bol úver poskytnutý, alebo zmluvu o úvere vrátane dohody o zrážkach zo mzdy podpísať, čím sa podrobil vykonávaniu zrážok zo mzdy bez možnosti akejkolvek kontroly opodstatnenosti výšky pohľadávky. Táto podmienka podľa názoru odvolacieho súdu spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa - žalobcu, predstavuje tak neprijateľnú zmluvnú podmienku znevýhodňujúcu spotrebiteľa, a preto je aj s poukazom na ust. § 53 Občianskeho zákonníka neplatná a neplatná je aj preto, že nebola zo strany žalobcu uzatvorená slobodne, ale bola v prípade žalobcu nanútená, keďže to bola podmienka poskytnutia úveru ako to správne ustálil súd prvej inštancie.

32. Ustanovenia dohody o zrážkach zo mzdy nesmú spôsobovať značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. To uvedená dohoda o zrážkach zo mzdy tak ako je naformulovaná, nespĺňa. Predovšetkým je potrebné uviesť, že výpočet neprijateľných podmienok v ust. § 53 ods. 4 OZ je uvedený príkladom. V rámci súdneho preskúmania jednotlivých ustanovení spotrebiteľských zmlúv, ktoré nemajú charakter individuálne dojednaných zmluvných ustanovení, môže súd dôslednou aplikáciou generálnej klauzuly obsiahnutej v § 53 ods. 1 OZ okruh týchto podmienok rozšíriť. Medzi neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve podľa § 53 ods. 4 OZ patria okrem iného aj ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku (§ 53 ods. 4 písm. k/ OZ), prípadne, ktoré oprávňujú dodávateľa rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou alebo ktoré priznávajú právo zmluvu vykladať iba dodávateľovi (§ 53 ods. 4 písm. o/ OZ).

33. Predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť tieto vyššie uvedené neprijateľné podmienky, keďže iba jej predložením zamestnávateľovi žalobcu a oznámením výšky jeho dlhu podľa vlastného uváženia žalovaného, je zamestnávateľ povinný vykonávať zrážky zo mzdy žalobcu bez toho, aby žalovaným požadovaná pohľadávka voči žalobcovi prešla súdnym prieskumom jej oprávnenosti. Aj napriek tomu, že v dohode o zrážkach zo mzdy je uvedená výška pohľadávky žalovaného 1500 eur z titulu Zmluvy o revolvingovom úvere, zároveň v samotnom bode I. Dohody o zrážkach zo mzdy (iných príjmov) Dlžníka je uvedené: „Pohľadávky Spoločnosti voči Dlžníkovi zabezpečené touto Dohodou sú tvorené úverom vrátane prípadných všetkých revolvingov poskytnutých Dlžníkovi, príslušenstvom úveru (Revolvingu/ov), prípadne uplatnenými zmluvnými pokutami, nákladmi, ktoré Spoločnosti preukázateľne vznikli v súvislosti s vymáhaním uvedených pohľadávok voči Dlžníkovi a ďalšími prípadnými pohľadávkami Spoločnosti voči Dlžníkovi, ktoré vyplynú/vzniknú na základe alebo v súvislosti so Zmluvou a jej prípadných dodatkov (ďalej len „Pohľadávky“). Je teda možné, že v rámci takto žalovaným vyčíslenej pohľadávky sa môžu ocitnúť aj nároky, ktoré sú sporné a ktorých spornosť je takto vyňatá zo súdneho prieskumu a možno povedať, že sám žalovaný meritórne rozhodne o celkovej výške dlhu žalobcu ako spotrebiteľa voči žalovanému ako dodávateľovi, a vlastne takto sám rozhoduje, že jeho plnenie je v súlade s úverovou zmluvou. Výkon zrážok zo mzdy je tak súkromným procesom, ktorý nepodlieha nijakej kontrole primeranosti a žalobca je vystavený neprimeranému konaniu zo strany dodávateľa. Odvolací súd konštatuje, že predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy umožňuje žalovanému ako dodávateľovi obchádzať účinnú justičnú kontrolu, čím reálne dochádza k narušeniu smernicou sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami v neprospech práv žalobcu ako spotrebiteľa a z tohto dôvodu je považovaná za neprijateľnú podmienku.

34. Vo vzťahu k súdom prvej inštancie konkretizovanej neurčitosti dohody o zrážkach zo mzdy v časti označenia sumy, ktorá má byť celkovo zrážaná zamestnávateľom odvolací súd uvádza, že súčasťou dohody o zrážkach zo mzdy musí byť uvedená suma, ktorá je určitá alebo určiteľná. Odhliadnuc od toho, že primárne odvolací súd poukazuje na neprijateľnosť a podmienok dohody o zrážkach zo mzdy a teda ich neplatnosť. V ďalšom odvolací súd uvádza (ak by nebola konštatovaná neplatnosť dohody v dôsledku neprijateľnosti podmienok), že nevzhladol, že by súčasťou obsahu dohody o zrážkach zo

mzdy okrem určenej mesačnej výšky zrážky bola bez pochybnosti určená celková suma na zrážanie. V bode I. dohody je konštatované, že spoločnosť bude mať voči dlžníkovi pohľadávky, ktorá vznikne tým, že mu poskytne úver 1500 eur. Súčasťou prvého článku dohody je už vyššie spomenutá konkretizácia „...vrátane prípadných všetkých revolvingov poskytnutých dlžníkovi...“. Obsah dohody v tejto časti je aj podľa názoru odvolacieho súdu neurčitý (neplatný) a preto ako esenciálna (neoddeliteľná) súčasť dohody chýba náležitosť, bez ktorej nemožno hovoriť o platnosti celého právneho úkonu. Uvedené dokresľuje žiadosť o vykonanie zrážok zo dňa 20.8.2014 (č.l.5), ktorá označuje dlh vo výške 2973,64 eura napriek tomu, že dohoda o zrážkach „na prvý pohľad“ mala smerovať k sume 1500,- eur ako sume, ktorej výška mala byť celkovo zrazená dlžníkovi.

35. K ďalšej výčitke odvolateľa odvolací súd uvádza, že preferencia zachovania platnosti právneho úkonu je na mieste najmä za situácie, že obe zmluvné strany vedia a chcú svojim konaním, postojom a spoločným výkladom právneho úkonu platnosť zachovať. Ide tak o situácie, kedy v priebehu autoritatívneho posudzovania platnosti všetci účastníci právneho úkonu vedia, čo bolo obsahom právneho úkonu, tento má všetky jeho náležitosti a posúdenie platnosti právneho úkonu je zákonne udržateľné. V tomto prípade spotrebiteľ (žalobca) sa domáhal jeho neplatnosti, pričom súd naozaj aj zistil, že právnomu úkonu chýba spotrebiteľská prijateľnosť (resp. právnomu úkonu chýba platnosť).

36. Napadnutý rozsudok (jeho odôvodnenie) spĺňa zákonné požiadavky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP tak z formálneho, ako aj z obsahového hľadiska, keďže súd prvého stupňa jasne a zrozumiteľne uviedol v odôvodnení rozsudku rozhodujúce skutkové zistenia i právne závery, ku ktorým dospel, preto napadnutý rozsudok nemožno považovať za nepreskúmateľný.

37. Vzhľadom k hore uvedeným právnym záverom odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

38. Vychádzajúc z ust. § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodol o nároku žalobcu voči žalovanému na náhradu trov odvolacieho konania a napriek jeho úspechu v odvolacom konaní mu voči žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, pretože mu žiadne trovy nevznikli.

39. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP a § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).